

Saksframlegg

Vår ref.:

23/10413 - 10

Dato:

12.11.2023

Saksbehandler:

Malin Wassdahl

Behandling av saken:

Saksnr.

82/23

Utvalg

Formannskapet

Kommunestyret

Møtedato

23.11.2023

Folldal kommunes budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027

Kortversjon av saken:

Kommunedirektørens forslag til budsjett 2024 og økonomiplan for 2024 - 2027 har som hovedmål å opprettholde tjenestenivå og kvalitet på tjenestene, samtidig skal det tas hensyn til befolkningsutviklingen, renteutgifter og lånenivå. Budsjett og økonomiplanen tar utgangspunkt i sist vedtatte økonomiplan for 2023 - 2026, inneværende års drift og investeringer, statsbudsjettets inntektsrammer og øvrige føringer. Budsjettet legges frem i tråd med kommunens økonomireglement og vedtas på overordnet nivå på budsjettansvarsområder. Budsjettet er en bindende plan for bruk av kommunens midler i 2024. Kommunen planlegger i hovedsak samme drift i 2024 som i 2023. Lønnsvekst er innarbeidet. I tillegg er det innarbeidet en økning av lovpålagte tjenester i miljø- og oppfølgingstjenesten, samt økte kostnader grunnet midlertidig drift av institusjon under byggeperioden av Folldal bo- og servicesenter. Helse, rehabilitering og omsorg har i tillegg fått kompensasjon for demografiutgifter.

Budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027 legges for første gang frem i Framsikt og fremstilles digitalt. Framsikt er et system for helhetlig virksomhetsstyring for kommuner og fylkeskommuner.

Lenke til kommunedirektørens forslag i Framsikt: https://pub.framsikt.net/2024/folldal/bm-2024-bud_2024

Lenke til formannskapets forslag i Framsikt: https://pub.framsikt.net/2024/folldal/bm-2024-bud_2024

Vedlegg

Budsjett 2024 Revisjon Midt-Norge	12.11.2023
Økonomiplan 2024-2027 Revisjon Midt-Norge	12.11.2023
Budsjett Folldal kirkelig fellesråd 2024	12.11.2023
Søknad fra Frivilligsentralen	12.11.2023
Investeringsbudsjett for 2024	12.11.2023
Selvkost budsjettnotat - Folldal kommune 2024	12.11.2023
Liste over eiendommer fritatt eiendomsskatt	12.11.2023
Budsjett for kontrollarbeidet for 2024 med økonomiplan 2025 - 2027.pdf	12.11.2023
Søknad om økonomisk støtte til Næringsforum i Fjellregionen - bedriftsnettverket i Fjellregionen	12.11.2023

Saksopplysninger:

Ifølge kommunelovens § 14-3 skal kommunestyret selv innen årets utgang vedta budsjett for neste kalenderår og økonomiplan for de neste fire årene. Budsjettet skal vedtas på grunnlag av formannskapetets innstilling, og det skal omfatte hele kommunens virksomhet, være fullstendig, realistisk og i balanse. Budsjett og økonomiplanen tar utgangspunkt i sist vedtatte økonomiplan for 2023 - 2026, inneværende års drift og investeringer, statsbudsjettets inntektsrammer og øvrige føringer. Kommunens overordnede planer og kommunens generelle økonomiske situasjon legges også til grunn. Budsjettet er en bindende plan for bruk av kommunens midler i 2024. Budsjett 2024 legges frem i tråd med kommunens økonomireglement og vedtas på overordnet nivå på budsjettansvarsområder.

Årsbudsjettet er delt i driftsbudsjett for de løpende utgiftene og inntektene, og et investeringsbudsjett for utgifter og inntekter til formål som ikke er løpende, men av mer varig karakter.

Saksvurdering:

Arbeidet med budsjett for 2024 har vært krevende. Vi lever i en tid med stor uro i forbindelse med krig i Europa, energiknapphet, høye strømpriser, generelt høy prisvekst på varer og renteoppgang. Det fremstår som krevende å planlegge økonomien på lang sikt. Det har vært utfordrende å fastsette rammene for enhetene. Vi har nå valgt å låse energiprognosene fra Fortum fra tidlig i oktober i budsjettet, og legger fram et budsjett med et forslag til avsetning til disposisjonsfond på 2,1 mill kroner.

Kommunedirektørens forslag til budsjett 2024 og økonomiplan for 2024 - 2027 har som hovedmål å opprettholde tjenestenivå og kvalitet på tjenestene, samtidig skal det tas hensyn til befolkningsutviklingen, renteutgifter og lånenivå. Dette er krevende og økonomiplanperioden vil preges av prioriteringer og omfordeling av ressurser mellom i hovedsak oppvekst og helse, rehabilitering og omsorg. Dette er et prioritert område for å sikre at Folldal kommune forvalter økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Kommunen planlegger for en betydelig økning av finanskostnadene som en konsekvens av stort låneopptak til utbygging av Folldal bo- og servicesenter. Både renteutgiftene og prisstigning har økt betraktelig etter at utbygging ble vedtatt i 2021. Kommunen planlegger stort sett samme drift i 2024 som i 2023. Det er innarbeidet en økning av lovpålagte tjenester i miljø- og oppfølgingstjenesten, samt økte kostnader grunnet midlertidig drift av institusjon under byggeperioden av Folldal bo- og servicesenter. Helse, rehabilitering og omsorg har i tillegg fått kompensasjon for demografiutgifter.

For å kunne betjene nødvendige låneopptak og tilpasse driften til befolkningsutviklingen må kommunen planlegge for å ta driftsbudsjettet ytterligere ned i kommende periode. Økonomiplanen viser at 2025 blir et krevende år, og vi går inn i en periode med strammere økonomi. Det blir viktigere enn noen gang at vi foretar gode prioriteringer. Ønskede investeringer i økonomiplanperioden vurderes nøye i forhold til nødvendighet. Flere prosjekter er skjøvet ut i tid. Kommentarer til investeringsprosjekter omtales i eget kapittel *Investeringer* i Framsikt. Der vil utvikling og prognose for utbygging av Folldal bo- og servicesenter fremgå. Prosjektet har en betydelig utvikling i fht opprinnelig vedtak med en økning på nesten 15%. Investeringsplan legges ved saken. Etter behandling i kommunestyret legges investeringsplan med tabelloversikt inn i Framsikt.

Endring i renter og energikostnader kan fort gi store utslag på driftsresultatet. Andre uforutsette hendelser kan i denne sammenheng også være kostnader som er knyttet til lovfestede rettigheter som f.eks. barnevern, økte sosialutgifter eller endring i omfang av lovpålagte for helse- og omsorgstjenester. Befolkningsutviklingen følges nøye, og det vil også gi negative utslag for kommunens økonomi hvis det blir ytterligere nedgang i folketallet.

Oversikt over priser og gebyrer ligger inne i Framsikt under eget kapittel. Mange av disse er sentralt regulert og/eller regulert via lover og forskrifter, men for noen av prisene og gebyrene er det

anledning til å legge inn et politisk skjønn. En stor del av prisene er indeksregulert i henhold til vedtak.

Framdriften i budsjettarbeidet har i 2023 vært preget av innføring av Framsikt. Framsikt er et system for helhetlig virksomhetsstyring for kommuner og fylkeskommuner. Det skal bidra til god oversikt, kobling mellom overordnede planer og gode muligheter for rapportering og analysearbeid. I oppstartsfasen har det blitt brukt mye tid på tilpasning, oppbygging og opplæring i systemet. Når systemet nå tas i bruk vil budsjett og økonomiplanen i sin helhet publiseres digitalt. Priser og gebyrer, samt detaljbudsjett for både drift og investering ligger i Framsikt. Søknader og budsjettforslag for tjenester som erstatter kommunens tjenesteproduksjon legges ved.

Videre i budsjettprosessen har ledermøtene i høst hatt fortløpende fokus på budsjettprosessen. Administrasjonen har hatt et dialogmøte med formannskapet, samt en gjennomgang av styringssignaler med kommunestyret.

Kommunedirektørens endelige budsjettforslag behandles i formannskapet 23. november. Formannskapets forslag legges ut på offentlig høring 30. november, og vil bli behandlet i eldrerådet og AMU før kommunestyrets endelige behandling 14. desember. Råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsrådet er ennå ikke valgt og vil derfor ikke få mulighet for å uttale seg i årets behandling av budsjett og økonomiplan.

Vedtaketts konsekvenser for klima og miljø:

Kommunens drift påvirker klima og miljø.

Kommunedirektørens innstilling:

Formannskapet tilrår kommunestyret å fatte følgende vedtak:

1. Eiendomsskatt

Følgende skal gjelde for eiendomsskatteutskrivningen i 2024:

Det skal skrives ut eiendomsskatt i hele kommunen jf. eiendomsskatteloven (esktl.) § 2 og § 3 bokstav a.

Gjeldende takster kontorjusteres i 2024 med 10 % (esktl. § 8 A-4).

Generell skattesats settes til 7,0 promille, og for bebygde bolig- og fritidseiendommer settes satsen til 4,0 promille (esktl § 11).

Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget fra de tidligere verk og bruk redusert med seks sjuendedeler i 2024 (overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4, første ledd første pkt.).

I medhold av esktl. § 7 bokstav a, fritar kommunestyret følgende eiendommer fra eiendomsskatt (det vises til vedlagte liste):

- Eiendommer som tilhører lag og foreninger som idrettslag, bedriftsidrettslag, skytterlag, Røde Kors, turforeninger, vannverk mv.
- Grendehus, bedehus mv.
- Eiendommer som tilhører Tyrilistiftelsen og Stiftelsen Folldal Gruver.
- Fylkeskommunale veier o.l

I medhold av esktl. § 7 bokstav b, fritar kommunestyret bygninger som er fredet i henhold til kulturminneloven §§ 4 og 15, for eiendomsskatt. Det vises til vedlagte liste over bygninger som er fredet. Bygninger som eventuelt vil bli fredet i løpet av 2024, kan først fritas for eiendomsskatt i 2025.

Eiendomsskatten betales i fire terminer per år med følgende betalingsfrister; 1. april, 1.juni, 1.september og 1.november.

2. Gebyrer og priser

Kommunale avgifter og gebyr vedtas i henhold til Gebyrliste i budsjettdokumentet-

Gebyr for vann, avløp, septikk og renovasjon skal være i henhold til kommunelovens§ 15-1 og forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer.

3. Budsjett for kontroll og tilsynsarbeid godkjennes

4. Drift

Budsjett 2024 vedtas på nettoramme pr enhet.

Tall i 1000 kr	Budsjett
	2024
Sentraladministrasjon	15 307
Oppvekst	36 047
HRO	66 013
Service & kultur	11 364
TLU	15 352
Renter, skatt, rammeoverføring osv	-144 083

5. Investeringer

Vedtas i henhold til oversikt, kr 57 987 000,-

Finansiering:

Tilskudd	47 710 000
Lån,(etter mottak av tilskudd kr 47.600.000)	9 800 000
Overføring fra drift	<u>477 000</u>
Total	<u>57 987 000</u>

Vedtas låneopptak, serielån, på inntil kr 9 800 000,-. Avdrag iht avskrivningstid for investeringene.

I forbindelse med utbygging FBSS og tilskudd Husbanken kr 47.600.000 som utbetales ved ferdigstillelse må Folldal kommune ha et midlertidig låneopptak på kr 47.600.000. Dette nedbetales med kr 47.600.000 når tilskuddet fra Husbanken er utbetalt.

Midlertidig lån på inntil kr 47.600.000 som nedbetales i sin helhet når tilskudd fra Husbanken blir utbetalt.

6. Administrasjon får fullmakt til budsjettjustering for lokale forhandlinger høst 2023, kr 582 000,-, til de ansvarene det gjelder.

7. Folldal kommune tar opp kassakredittlån for driftsåret 2024 på inntil kr. 10 000 000,-.

Formannskapet 23.11.2023

Behandling

Endringsforslag, foreslått av Øyvind Øien, Folldalslista

Endringsforslag:

Pkt. 1:

Eiendomsskattesats for bebygde bolig- og fritidseiendommer settes satsen til 3,0 promille (541')

Pkt. 4:

Sentraladministrasjon + 440' (øke tilskudd til Frivilligsentralen + andel lønn næringskonsulent fra drift)

Pkt. 8:

Sette av 300' fra Kraftfondet til nydyrkingstilskudd. Beløpet følger gjeldene retningslinjer for tilskudd til nydyrking fra 2016.

Inndekning:

Driftstilskudd SFG settes til 0: 150 000

Avslutte drift av Follvang ½-års virkning: 200 000

Redusere avsetning til disposisjonsfond: 631 000

Budsjettforslag, Sp, foreslått av Jon Olav Ryen, Senterpartiet

Drift:

Oppvekst:

Søskenermoderasjon kulturskole 50%

Sentraladministrasjon: Kirkelig fellesråd + 100.000 (utvidelse av stilling, men.sekr.)

Inndekning: Reduksjon overføring disposisjonsfond

Investering:

Basishall/aktivitetshall, Forprosjekt 2025 200.000

Kommunen bør ha mulighet for å ta inn inntil 4 lærlinger for 2024.

Endringsforslag, foreslått av Tommy Kristoffersen, Arbeiderpartiet

Punkt 4 Drift:

Søskkenmoderasjon på tvers av barnehage og SFO (1/2 år).

Punkt 5 Investeringer:

Idrettshall, inn i økonomiplan for 2025. Kr 250.000,-

Dagsturhytta for 2024, tas ut.

Nytt punkt 8.

Revidering av strategisk næringsplan med frist innen utgangen av 2024.

Representant Tommy Kristoffersen(Ap) ba om gruppemøte. Dette ble innvilget. Møtet ble satt igjen.

Pkt. 1:

Eiendomsskattesats for bebygde bolig- og fritidseiendommer settes satsen til 3,0 promille (541')

Votering : 1 for og mot 6.

Pkt. 2:

Søskkenmoderasjon på tvers av barnehage og SFO (1/2 år).

Votering: 6 for og 1 mot.

Søskkenmoderasjon kulturskole 50%.

Votering: 6 for 1 mot

Opprinnelig forslag med endring.

Votering: 6 for og 1 mot.

Pkt. 3:

Opprinnelig forslag enstemmig vedtatt.

Pkt. 4:

Øke tilskudd til Frivilligsentralen med 40.000

Votering: 1 for 6 mot.

Lønn næringskonsulent 400.000 fra drift

Votering: 1 for 6 mot

Kirkelig fellesråd + 100.000 (utvidelse av stilling, men.sekr.)

Votering: 2 for og 5 mot.

Kostnader dekkes inn med disposisjonsfond.

Votering: enstemmig vedtatt.

Opprinnelig forslag med vedtatte endringer enstemmig vedtatt.

Pkt. 5:

Dagsturhytta for 2024, tas ut.

Votering: enstemmig vedtatt.

Tommy Kristoffersen (Ap) trekker sitt forslag om forprosjekt Idrettshall.

Forprosjekt Idrettshall tas inn i økonomiplan for 2025. Kr 200.000,-

Votering: enstemmig vedtatt

Opprinnelig forslag med endringer enstemmig vedtatt.

Pkt. 6:

Opprinnelig forslag enstemmig vedtatt.

Pkt. 7:

Opprinnelig forslag enstemmig vedtatt.

Pkt. 8:

Kommunen bør ha mulighet for å ta inn inntil 4 lærlinger for 2024.

Votering: enstemmig vedtatt

Sette av 300.000 fra Kraftfondet til nydyrkingstilskudd. Beløpet følger gjeldene retningslinjer for tilskudd til nydyrking fra 2016.

Votering: enstemmig vedtatt.

Revidering av strategisk næringsplan med frist innen utgangen av 2024.

Votering: enstemmig vedtatt.

Pkt. 9 Kommunedirektørens forslag budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027 med vedtatte endringer.

Votering: enstemmig vedtatt.

Vedtak

Formannskapet tilrår kommunestyret å fatte følgende vedtak:

1. Eiendomsskatt

Følgende skal gjelde for eiendomsskatteutskrivningen i 2024:

Det skal skrives ut eiendomsskatt i hele kommunen jf. eiendomsskatteoven (esktl.) § 2 og § 3 bokstav a.

Gjeldende takster kontorjusteres i 2024 med 10 % (esktl. § 8 A-4).

Generell skattesats settes til 7,0 promille, og for bebygde bolig- og fritidseiendommer settes satsen til 4,0 promille (esktl § 11).

Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget fra de tidligere verk og bruk redusert med seks sjuendedeler i 2024 (overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4, første ledd første pkt.).

I medhold av esktl. § 7 bokstav a, fritar kommunestyret følgende eiendommer fra eiendomsskatt (det vises til vedlagte liste):

- Eiendommer som tilhører lag og foreninger som idrettslag, bedriftsidrettslag, skytterlag, Røde Kors, turforeninger, vannverk mv.
- Grendehus, bedehus mv.
- Eiendommer som tilhører Tyrilistiftelsen og Stiftelsen Folldal Gruver.
- Fylkeskommunale veier o.l

I medhold av esktl. § 7 bokstav b, fritar kommunestyret bygninger som er fredet i henhold til kulturminneloven §§ 4 og 15, for eiendomsskatt. Det vises til vedlagte liste over bygninger som er fredet. Bygninger som eventuelt vil bli fredet i løpet av 2024, kan først fritas for eiendomsskatt i 2025.

Eiendomsskatten betales i fire terminer per år med følgende betalingsfrister; 1. april, 1.juni, 1.september og 1.november.

2. Gebyrer og priser

Kommunale avgifter og gebyr vedtas i henhold til Gebyrliste i budsjettokumentet med følgende endring:

Søskenermoderasjon på tvers av barnehage og SFO (1/2 år).

Søskenermoderasjon kulturskole 50%.

Gebyr for vann, avløp, septikk og renovasjon skal være i henhold til kommunelovens§ 15-1 og forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer.

Kostnader dekkes inn med disposisjonsfond.

3. Budsjett for kontroll og tilsynsarbeid godkjennes

4. Drift

Budsjett 2024 vedtas på nettoramme pr enhet.

Tall i 1000 kr	Budsjett
	2024
Sentraladministrasjon	15 307
Oppvekst	36 047
HRO	66 013
Service & kultur	11 364
TLU	15 352
Renter, skatt, rammeoverføring osv	-144 083

5. Investeringer

Vedtas i henhold til oversikt, kr 57 837 000,- med følgende endringer:

Dagsturhytta for 2024, tas ut.

Forprosjekt Idrettshall tas inn i økonomiplan for 2025. Kr 200.000,-

Finansiering:

Tilskudd	47 560 000
Lån,(etter mottak av tilskudd kr 47.600.000)	9 800 000
Overføring fra drift	<u>477 000</u>
Total	<u>57 837 000</u>

Vedtas låneopptak, serielån, på inntil kr 9 800 000,-. Avdrag iht avskrivningstid for investeringene.

I forbindelse med utbygging FBSS og tilskudd Husbanken kr 47.600.000 som utbetales ved ferdigstillelse må Follidal kommune ha et midlertidig låneopptak på kr 47.600.000. Dette nedbetales med kr 47.600.000 når tilskuddet fra Husbanken er utbetalt.

Midlertidig lån på inntil kr 47.600.000 som nedbetales i sin helhet når tilskudd fra Husbanken blir utbetalt.

6. Administrasjon får fullmakt til budsjettjustering for lokale forhandlinger høst 2023, kr 582 000,-, til de ansvarene det gjelder.

7. Follidal kommune tar opp kassakredittlån for driftsåret 2024 på inntil kr. 10 000 000,-.

8. Verbalforslag

Kommunen bør ha mulighet for å ta inn inntil 4 lærlinger for 2024.

Sette av 300.000 fra Kraftfondet til nydyrkingstilskudd. Beløpet følger gjeldene retningslinjer for tilskudd til nydyrking fra 2016.

Revidering av strategisk næringsplan med frist innen utgangen av 2024.

9. Kommunedirektørens forslag budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027 med vedtatte endringer.